

INTERNACIA ESPERANTO-ARKIVO: DE TOEKOMST

In Horizon-taal van maart-april 2026 werd de ontstaansgeschiedenis van het Internacia Esperanto-Arkivo (IEspA) beschreven. In dit artikel schets ik de plannen voor de toekomst. Hierbij verwijs ik toch nog af en toe terug naar het verleden.

De laatste grote werken

Het terug opbouwen van de door de Universala Esperanto-Asocio ter beschikking gestelde compactus is veel ingewikkelder en tijdrovender geweest dan verwacht, maar uiteindelijk konden op Erfgoeddag (26 mei) toch de afgewerkte rekken aan de Diestse bezoekers getoond worden. Op het ogenblik dat deze tekst geschreven wordt (begin mei), passen we de plaatsing van de traditionele boekenkasten aan de nieuwe situatie aan en herverdelen we de collectie over de twee types rekken.

De uiteindelijke kost voor IEspA is ongeveer 2000 euro, voor transport en ondervloer.

Het maken van een nooduitgang is gepland voor midden juni, met een kost van een kleine 7000 euro.

Aansluitend hierop voeren we zelf nog enkele kleinere werken uit om de veiligheid van het gebouw te verbeteren.

Tijdens de voorbije maanden hebben we de temperatuur en vochtigheid goed opgevolgd. De keldertemperatuur is vrij constant, de luchtvochtigheid ligt op de ideale 50%. Daarom besloten we een lage prioriteit te geven aan de klimatisering. Wel bekijken we verder wat het meest geschikte systeem zou zijn en indien mogelijk zal het advies van professionele archivariissen gevraagd worden zodat we, indien het nodig zou blijken, snel een beslissing kunnen nemen.

Boeken- en tijdschriftencollectie

De boeken en tijdschriften afkomstig van het vroegere Esperantofonds Cesar Vanbiervliet (hierna 'het Fonds') werden geïntegreerd in de bestaande catalogi (LibreOffice Calc) van Marc Vanden Bempt. Deze zijn licht aangepast om later vlot te kunnen overschakelen naar bijvoorbeeld KOHA, een systeem waarmee de Spaanse Esperantobibliotheek al een jarenlange ervaring

Een blik op de compactus van het IEspA

heeft. De volledige collectie is geregistreerd en de catalogi zijn in pdf-formaat te vinden op de webstek van IEspA.

IEspA beschikt ook over een grote hoeveelheid dubbele exemplaren, die we uitwisselen met andere Esperantocollecties en ook te koop aanbieden. Zonder noemenswaardige ruchtbaarheid heeft de verkoop tijdens de voorbije jaren gemiddeld toch al een 500 euro per jaar aan extra inkomsten opgeleverd. Dankzij de archieven die binnenkomen en waarin zich telkens boeken en tijdschriften bevinden, wordt de voorraad dubbels regelmatig aangevuld. IEspA heeft het potentieel om een belangrijk antiquariaat van Esperanto-publicaties te worden, maar dat hoort eigenlijk niet tot de statutaire doelstellingen. Er zijn al contacten geweest met de Vlaamse Esperantobond met het oog op samenwerking met de *Retbutiko*; die zijn nog niet in een beslissing uitgemond.

Archief

Het vroegere Fonds ontving tijdens zijn bestaansjaren kleine en grote archieven. De documenten werden er opgeborgen in archiefdozen, maar daar bleef het bij. Toen na het overlijden van Cesar Vanbiervliet en Jan Hanssens vrijwilligers het beheer van het Fonds overnamen hadden zij de eerste jaren de handen vol met het wegwerken van de opgelopen achterstand in het catalogeren van boeken en tijdschriften. De in maart van dit jaar overleden Hugo Rau heeft rond 2005 het initiatief genomen om van het archief

Laatste drie vrijwilligers van het Esperantofonds Cesar Vanbiervliet: v.l.n.r. Hugo Rau, Joost Vander Bauwhede en Roland Rotsaert.

(toen ongeveer 75 archiefdozen) een inventaris te maken. Dat was gewoon een doorzoekbaar tekstbestand, maar zo werd het archief toch al wat toegankelijker en bruikbaar voor onderzoekers. Tijdens de daaropvolgende jaren hebben we documenten die niet echt archief van personen of verenigingen zijn, zoals affiches, uit de dozen gehaald en afzonderlijk geïnventariseerd.

Bij het Internacia Esperanto-Arkivo – de naam van de vereniging zegt het zelf – heeft het documentaire archief wél voorrang, maar de omstandigheden van de voorbije jaren hebben ervoor gezorgd dat er een enorme achterstand ontstaan is bij de verwerking ervan. Op dit ogenblik is slechts ongeveer tien lopende meter in detail geregistreerd en in archiefdozen verpakt. Een veelvoud daarvan – afkomstig van het ex-Fonds en vooral van nieuw verworven archieven – is slechts voorlopig geklasseerd en wacht op verwerking. De tijd is nu gekomen om hier het komende jaar (of jaren) voorrang aan te geven. Enkele deelcollecties, zoals kleefzegels (*glumarkoj*), postkaarten, postzegels..., hebben we in 2025 en vooral 2026 al in de IEspA-catalogi opgenomen, nieuwe aanwinsten voegen we er telkens aan toe.

Beschikbaar stellen voor het publiek op het Internet

Het voormalige Fonds had delen van zijn collectie gedigitaliseerd en ter beschikking gesteld op verschillende plaatsen. Een overzicht daarvan vind je nu op iespa.eu en via <kolekto> <bildoj>.

Voor boeken, tijdschriften en enkele deelcollecties is een systeem als KOHA de aangewezen oplossing. Voor foto's en afbeeldingen in het algemeen werkte Flickr uitstekend, het werd ons recent nog aanbevolen door een andere erfgoedorganisatie en qua prijs/kwaliteit is het onklopbaar, maar als er (zelden) toch eens een probleem opduikt was en is de hulp bar slecht. De informatie op Vikiflandro zou deels kunnen overgenomen worden door Wikipedia en deels door het archief, maar hoe we digitale bestanden kunnen registreren in het archief en in welke mate we het archief zullen bekendmaken via het internet is nog niet duidelijk. Aangezien we het komende jaar op de eerste plaats voorrang geven aan de ontsluiting van het documentaire archief van personen en verenigingen, hopen we op nieuwe vrijwilligers, die zelfstandig en met de computer kunnen werken om deze taken op zich te nemen.

Er is een fotoreeks beschikbaar die het volledige *movado*-leven van een nog levende esperantist omvat en die we op Wikimedia Commons zouden kunnen plaatsen, waardoor er discussies over auteursrecht kunnen zijn, maar de eigenaar van de reeks kan dit zelf niet doen en ook hier is dus hulp van een vrijwilliger nodig.

In het algemeen zouden Wikipedia en de deelprojecten een veel grotere rol kunnen spelen bij het bekendmaken van Esperanto-informatie. Jammer genoeg bevindt Wikipedia zich in een fase van stagnatie (maar is het zeker niet “dood”, evenmin als Esperanto!) en kunnen veel van de nog actieve wikipedianen de overvloed aan nieuwe projecten niet meer volgen. Een samenwerking tussen Wikipedia en Esperanto zou zeer nuttig kunnen zijn, maar de meeste wikipedianen werken nog altijd onder een schuilnaam en zijn zelfs bij de Belgische koepelvereniging onbekend. Met hen in contact komen is moeilijk.

Informatica

IEspA beschikt thans over een reeks computers en scanners van diverse herkomst. Alles werkt nog, maar het meeste materiaal zou elders al lang vervangen geweest zijn. Vernieuwing en uitbreiding zijn gewenst, maar op de eerste plaats is iemand nodig die alles kan laten samenwerken en die de nodige kennis heeft om complexe systemen als KOHA te laten draaien.

Vrijwilligers

Uit wat voorafgaat wordt alvast één zaak duidelijk: IEspA heeft vrijwilligers nodig. Voor een aantal taken is een goede tot zeer goede kennis van Esperanto nodig, maar er zijn ook taken waarbij de talenkennis van minder belang is. IEspA heeft zich in 2024 geregistreerd bij vrijwilligerswerk.be en langs deze weg hebben zich enkele vrijwilligers gemeld (die helaas uiteindelijk niet actief geworden zijn). Ook dit artikel is een warme oproep naar jullie toe.

Roland Rotsaert

We danken alle milde schenkers dit samen al 25.000€ schonken aan het Archief!

Fiscale attestaten voor schenkingen aan IEspA

Van je gift aan IEspA krijg je 30% terug via je belastingaangifte. Elke euro kost jou dus maar 70 ct!

Dit geldt voor giften vanaf 40€ via onze projectrekening bij de Koning Boudewijnstichting. Je vindt die via <https://donate.kbs-frb.be/actions/PRA-DiestInternaciaEsperantoArkivoVzw>. Maar je komt daar ook als je gewoon klikt op de blauwe rechthoek bovenaan op iespa.be

Let wel: enkel voor giften gedaan in 2026! Volgend jaar kan dit niet meer.

Aŭtoro: Julian Modest

Titolo: La vendisto de feliĉo

Jen la dorsteksto:

La vendisto de feliĉo estas kolekto de 22 rakontoj.

Per siaj rakontoj Julian Modest instigas nin kredi je mirakloj, ĉar sen la mirakloj nia vivo estos griza kaj enuiga. Liaj etaj rakontoj similas al sunradioj, lumigantaj detaloj el la vivo, kiujn ni ne rimarkas aŭ ne deziras rimarki.

La verkisto posedas la neordinaran talenton rakonti simple, klare, sincere. En liaj noveloj ne aperas grandaj vortoj, pseŭdofilozofiaj konkludoj, tutmondaj konfliktoj. Li rakontas ordinarajn historiojn pri ordinaraj homoj, sed historioj, kiuj provokas nin, profunde emocias nin kaj ne hazarde ni ne povas forgesi la bonkorajn, karajn, modestajn heroojn.

Prezo ĉe FEL: 18 eŭroj + afranko,

aŭ 11 eŭroj por la bitlibro

Aliaj informoj: 93 paĝoj A5 kun koloraj ilustraĵoj

ISBN: 978-1-326-04016-1

La vendisto de feliĉo

noveloj

Julian Modest